

Alanäs, Ol-Nils-kojan

Läge, areal, ägare

Ca 5 mil N om Strömsund, ca 6 km NO om Lidsjöberg, koordinater 7137 1475. Areal: över 100 ha. Ägare: privat.

Inventeringstillfällen

Tidigare inventerat av Ulrika Nordin (rapport på Länsstyrelsen under beteckningen "Gammflon"). Inventerat av Anders Delin och Pär Hedberg den 25 juli 2003 och av Forskningsresan i Naturvårdens Utmarker den 27 juli 2003.

Skogstillstånd

En utförlig beskrivning av skogstillståndet i olika delar av området finns i Ulrika Nordins rapport. Hon uppger ålder på gran i kärnområdet till 200 år, enligt provborring.

Här ges en kortfattad beskrivning av vissa centrala delar av området.

Vid 713662 147410, i en grop i den tämligen markerade slutningen, finns en liten vattensamling, troligen permanent, som nedan kallas loken. Vid 713691 147457 finns en annan, som vid inventeringen saknade fri vattenyta. Den kallas nedan för väten.

Artförteckningar

I artförteckningarna anges namn enligt Thomas Karlssons förteckning över Svenska kärlväxter och enligt Artdatabankens Ekologiska kataloger för mossor, lavar och svampar. Rödlisning anges enligt listan år 2000 (CR = akut hotad, EN = starkt hotad, VU = sårbar och NT = missgynnad). Om arten är signalart anges detta med "S". Arter som enligt ekologiska katalogerna indikerar höga naturvärden anges med "**".

Den som har funnit arten anges med "leg.", den som har artbestämt den med "det.". Om bara ett namn anges har personen både funnit och artbestämt arten.

Kärlväxter av Ulrika Nordin, Lisbeth Berntsson, Bengt Pettersson och Anders Delin

Revlumner (*Lycopodium annotinum*)

Dvärglumner (*Selaginella selaginoides*)

Sjöfräken (*Equisetum fluviatile*)

Kärrfräken (*Equisetum palustre*)

Ängsfräken (*Equisetum pratense*), bl.a. vid loken

Skogsfräken (*Equisetum sylvaticum*)

Höstlåsbräken (*Botrychium multifidum*, NT, Anders Delin), på vändplanen i väggkanten, vid 713763 147444

Ekbräken (*Gymnocarpium dryopteris*)

Finbräken (*Cystopteris montana*, S) 713742 147460

Gran (*Picea abies*)

Tall (*Pinus sylvestris*)

En (*Juniperus communis*)

Asp (*Populus tremula*)

Sälg (*Salix caprea*)

Lappvide (*Salix lapponum*)

Gråal (*Alnus incana*)

Dvärgbjörk (*Betula nana*), på myr

Glashjörk (*Betula pubescens*)

Ormrot (*Bistorta vivipara*), i loken
Ängssyra (*Rumex acetosa*)
Norrlandsarv (*Stellaria borealis*)
Sumparv (*Stellaria crassifolia*) 713689 147478
Lundarv (*Stellaria nemorum*, S)
Stormhatt (*Aconitum lycoctonum*)
Kabbleka (*Caltha palustris*), i vät och i loken
Smörblomma (*Ranunculus acris*), vid loken
Hårmoja (*Ranunculus confervoides*, det. Pär Hedberg), i vät
Lappranunkel (*Ranunculus lapponicus*, NT) 713742 147460
Revsmörblomma (*Ranunculus repens*), i vät och i loken
Strandranunkel (*Ranunculus reptans*), i vät
Kärrbräsa (*Cardamine pratensis* ssp. *paludosa*) 713702 147456, (4 gula ståndarknappar, 2 ngt violetta)
Slätterblomma (*Parnassia palustris*), på myr
Daggkäpa (*Alchemilla* sp.)
Kråklöver (*Comarum palustre*), i vät och i loken
Älggräs (*Filipendula ulmaria*), i loken
Smultron (*Fragaria vesca*)
Humleblomster (*Geum rivale*)
Blodrot (*Potentilla erecta*)
Hjortron (*Rubus chamaemorus*)
Stenbär (*Rubus saxatilis*)
Rönn (*Sorbus aucuparia*)
Harsyra (*Oxalis acetosella*)
Skogsnäva (*Geranium sylvaticum*)
Lånke (*Callitriche* sp.), i vät
Fjällviol (*Viola biflora*)
Mossviol (*Viola epipsila*), på mull, nära älggrop
Skogsviol (*Viola riviniana*)
Mjölke (*Epilobium angustifolium*)
Kärrdunört (*Epilobium palustre*), i loken, och på myr
Hästsvans (*Hippuris vulgaris*), i vät och i loken
Hönsbär (*Cornus suecica*)
Strätta (*Angelica sylvestris*)
Ljung (*Calluna vulgaris*)
Ögonpyrola (*Moneses uniflora*, S) 7137269 1474698
Björkpyrola (*Orthilia secunda*)
Klotpyrola (*Pyrola minor*)
Vitpyrola (*Pyrola rotundifolia*)
Blåbär (*Vaccinium myrtillus*)
Tranbär (*Vaccinium oxycoccos*)
Odon (*Vaccinium uliginosum*)
Lingon (*Vaccinium vitis-idaea*)
Nordkråkbär (*Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum*)
Skogsstjärna (*Trientalis europaea*)
Vattenklöver (*Menyanthes trifoliata*), i vät
Vattenmåra (*Galium palustre*), i vät
Stor vattenmåra (*Galium elongatum*, det. Lisbeth Berntsson)
Ängskovall (*Melampyrum pratense*)

Skogskovall (*Melampyrum sylvaticum*)
Kärrespira (*Pedicularis palustris*), i loken
Dyveronika (*Veronica scutellata*), i vät och i loken
Vänderot (*Valeriana sambucifolia*)
Linnea (*Linnaea borealis*)
Torta (*Cicerbita alpina*, S)
Borsttistel (*Cirsium helenioides*, S), bl.a. vid loken
Kärrfibbla (*Crepis paludosa*, S)
Fjällskräp (*Petasites frigidus*, S) 713728 147452
Fjällskära (*Saussurea alpina*), på myr
Gullris (*Solidago virgaurea*)
Ormbär (*Paris quadrifolia*, S), i utloppszonen från loken
Liljekonvalj (*Convallaria majalis*), i utloppszonen från loken
Ekorrhör (*Maianthemum bifolium*)
Kransrams (*Polygonatum verticillatum*, S), bl.a. i utloppszonen från loken
Björnbrod (*Tofieldia pusilla*, Ulrika Nordin), på myr
Grönkulla (*Coeloglossum viride*, S)
Ängsnycklar (*Dactylorhiza incarnata*), på myr
Skogsnycklar (*Dactylorhiza maculata*, ssp. *fuchsii*, S)
Jungfru Marie nycklar (*Dactylorhiza maculata* ssp. *maculata*, S)
Knärot (*Goodyera repens*, S)
Brudsporre (*Gymnadenia conopsea*), på myr, 713702 147473
Spindelblomster (*Listera cordata*)
Tvåblad (*Listera ovata*) 713702 147473
Trådtåg (*Juncus filiformis*), i vät
Vårfryle (*Luzula pilosa*)
Svartfryle (*Luzula sudetica*), på vändplanen i väggkanten, vid 713763 147444
Igelknopp (*Sparganium emersum*), i loken
Fjälligelknopp (*Sparganium hyperboreum*), i vät
Ängsull (*Eriophorum angustifolium*)
Gräsull (*Eriophorum latifolium*, S), på myr
Tuvull (*Eriophorum vaginatum*), på myr
Nickstarr (*Carex brunnescens*)
Gråstarr (*Carex canescens*), bl.a. vid loken
Vispstarr (*Carex digitata*)
Nålstarr (*Carex dioica*)
Spädstarr (*Carex disperma*, S)
Rankstarr (*Carex elongata*, S, Anders Delin), i loken, vid 713662 147410
Trådstarr (*Carex lasiocarpa*)
Repestarr (*Carex loliacea*, S), vid loken
Styltstarr (*Carex nigra* ssp. *juncella*), i vät och i loken
(*Carex norvegica*)
Flaskstarr (*Carex rostrata*)
Slidstarr (*Carex vaginata*)
Blåsstarr (*Carex vesicaria*)
Snip (*Trichophorum alpinum*), på myr
Brunven (*Agrostis canina*)
Rödven (*Agrostis capillaris*), vid loken
Gulkavle (*Alopecurus aequalis*), i vät
Grenrör (*Calamagrostis canescens*)

Skogsrör (*Calamagrostis chalybaea*), bl.a. vid 713754 147458, 713742 147460 och 713686 147476

Brunrör (*Calamagrostis purpurea*), i loken

Kruståtel (*Deschampsia flexuosa*)

Lundelm (*Elymus caninus*, S)

Bergslok (*Melica nutans*)

Hässlebrodd (*Milium effusum*)

Rörflen (*Phalaris arundinacea*), nära bäverdamm i bäcken i NO

Vass (*Phragmites australis*)

Ängsgröe (*Poa pratensis*)

Mossor

Vedtrappmossa (*Anastrophyllum hellerianum*, NT)

Klomossa (*Dichelyma falcatum*, leg. Anders Delin, det. Kristoffer Hylander), i vät

Mörk husmossa (*Hylocomiastrum umbratum*, S)

Lophozia ciliata, NT, Ulrika Nordin

Piprensarmossa (*Paludella squarrosa*), på myr

Kranshakmossa (*Rhytidiadelphus triquetrus*)

Gyllenmossa (*Tomentypnum nitens*, Ulrika Nordin), på myr

Lavar av Ulrika Nordin, Toni Berglund m.fl.

Garnlav (*Alectoria sarmentosa*)

Rostfläck (*Arthonia vinosa*, S, Ulrika Nordin)

Smågrynig knopplav (*Biatora efflorescens*, det. Fredrik Jonsson), på sälg vid 713672 147420

Mörkhövdad spiklav (*Calicium adaequatatum*, NT, Ulrika Nordin), på gråal

Kavernularia (*Cavernularia hultenii*, VU, det. Ulrika Nordin) 713692 147473

Brunpudrad nållav (*Chaenotheca gracillima*, NT, Ulrika Nordin), på barkfläkt björkhögstubbe

Nordlig nållav (*Chaenotheca laevigata*, VU, Ulrika Nordin), på barkfläkt björkhögstubbe

Chaenotheca sphaerocephala, Ulrika Nordin

Vitgrynig nållav (*Chaenotheca subroscida*, S)

Vitskaftad svartspik (*Chaenothecopsis viridialba*, NT), ovan stormhatt, kransrams och skogsrör, vid 713743 147462

Mjölilig dropplav (*Cliostomum leprosum*, VU)

Liten aspgelélav (*Collema curtisporum*, EN, Ulrika Nordin)

Smalskaftslav (*Cybebe gracilenta*, VU, Ulrika Nordin), på murken björkstubbe

Liten sotlav (*Cyphelium karelicum*, VU, Ulrika Nordin), på gran

Skinnlav (*Leptogium saturninum*, S), bl.a. på videbuskar m.m. i kanten av vät

Lunglav (*Lobaria pulmonaria*, S)

Skrovellav (*Lobaria scrobiculata*, NT)

Barkkornlav (*Lopadium disciforme*, S, leg. Anders Delin, det. Fredrik Jonsson), på sälg vid 713672 147420

Trädbasdynlav (*Micarea globulosella*, NT), på granbaser

(*Mycoblastus affinis*, leg. Anders Delin, det. Fredrik Jonsson) på sälg vid 713672 147420

Stuplav (*Nephroma bellum*, S),

Bårdlav (*Nephroma parile*, S), bl.a. på videbuskar m.m. i kanten av vät

Luddlav (*Nephroma resupinatum*, S)

Grynig örnlav (*Ochrolechia androgyna*, det. Fredrik Jonsson), på sälg vid 713672 147420

Forsgytterlav (*Pannaria (=Fuscopannaria) confusa*, *, Toni Berglund), på videbuskar m.m. i kanten av 2 vätar, den ena vid 713691 147457

Gytterlav (*Pannaria pezizoides*, S, Toni Berglund)
Korallblylav (*Parmeliella triptophylla*, S), även på videbuskar m.m. i kanten av vät
Norsk näverlav (*Platismatia norvegica*, VU, Ulrika Nordin, Toni Berglund), på grangrenar
vid 713696 147459
Gammelsälglav (*Rinodina degeliana*, VU, Ulrika Nordin)
Rödbrun blekspik (*Sclerophora coniophaea*, NT, Ulrika Nordin), på barkfläkt
björkhögstubbe.

Svampar av Johan Nitare, Bengt Pettersson, Pär Hedberg, Ulrika Nordin, Eva Jonsson, Göran Eriksson och Anders Delin

Lappticka (*Amylocystis lapponica*, NT)
Tickmussling (*Antrodia heteromorpha*, *)
Stjärntagging (*Asterodon ferruginosus*, NT, Ulrika Nordin)
Trådticka (*Climacocystis borealis*, S)
Doftskinn (*Cystostereum murraini*, NT)
Rosenticka (*Fomitopsis rosea*, NT)
Glonium graphicum (Fr) Duby, leg. Johan Nitare 27 juli, det. Thomas Laessöe.
På barken av en gammal säl där vi satt och gick igenom dagens fynd. Det är en pyrenomycet inom svampordningen/familjen Hysteriales, Hysteriaceae. Mycket sällan noterad i Sverige efter Elias Fries originalbeskrivning. Materialet är inlagt i Köpenhamns samlingar.

Doftticka (*Haploporus odoratus*, NT)
Harticka (*Inonotus leporinus*, NT)
Sotticka (*Ischnoderma benzoinum*)
Taigaskin (*Laurilia sulcata*, VU)
Kötticka (*Leptoporus mollis*, S, Eva Jonsson)
Gråddticka (*Perenniporia subacida*, NT, Ulrika Nordin)
Granticka (*Phellinus chrysoloma*)
Ullticka (*Phellinus ferrugineofuscus*, S)
Gränsticka (*Phellinus nigrolimitatus*, NT)
Stor aspticka (*Phellinus populicola*, NT, Ulrika Nordin), på grov död asp
Rynkskinn (*Phlebia centrifuga*, NT)
Gammelgransskål (*Pseudographis pinicola*, NT)
Ostticka (*Skeletocutis odora*, VU, Anders Delin o Pär Hedberg) 200 m NO om loken
Trioza viridula, Anders Delin, rostsvamp som bildar galler på borsttistel, nära 713692 147473

Däggdjur

Björn (*Ursus arctos*), spår
Älg (*Alces alces*), spår

Fåglar

Liten falk, torn- eller lärk- (*Falco* sp.)
Tjäder (*Tetrao urogallus*), fjädrar
Järpe (*Bonasa bonasia*), kycklingar
Spillkråka (*Dryocopus martius*)
Större hackspett (*Dendrocopus major*)
Tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*, VU)
Sidensvans (*Bombycilla garrulus*, DD)
Talltita (*Parus atricapillus*)
Rödvingetrast (*Turdus iliacus*)

Lavskrika (*Perisoreus infaustus*)
Nötskrika (*Garrulus glandarius*)
Bergfink (*Fringilla montifringilla*)

Insekter

Vanlig träfjäril (*Cossus cossus*)
Jordlöpare (*Carabus violaceus*)

Naturvärden

Området har mycket stora naturvärden framför allt på grund av de höga trädåldrarna och den rika förekomsten av död ved i de skogklädda delarna. Andra höga naturvärden finns i de delar av området som är myr och sumpskog av olika typer, delvis rikkärr. Anmärkningsvärda arter i dessa fuktiga-våta områden är finbräken, sumparv och lappranunkel.

Särskilda naturvärden har de smärre mer eller mindre permanent vattenfyllda gropar i skogen, som här kallas loke (troligen permanent vattenfylld) och vät (temporärt vattenfylld). De har en mer eller mindre amfibisk, dränkningstålig, flora med specialiserade kärlväxter, mossor och lavar. De mest anmärkningsvärda av deras arter är rankstarr (*Carex elongata*), som är sydlig och tämligen ovanlig i dessa nordliga trakter och forsgytterlav (*Pannaria confusa*), som annars är mest känd från forsdimmezonen vid vattenfall.

Trettiofyra rödlistade arter påträffades, varav en i kategori EN, liten aspgelélav, och 10 i VU, t.ex. kavernularia, liten sotlav, smalskaftslav, norsk näverlav, taigaskinn och ostticka.

I området påträffades också en mycket sällsynt pyrenomycet, *Glonium graphicum*.

Anders Delin